

Stem Kariyer ?Igi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Stem Kariyer ?Igi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31148>

Özet

STEM Kariyer ?lgi Ölçe?i, bireylerin bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik alanlar?na yönelik kariyer ilgilerini ölçmek amacıyla geli?tirilmis psikometrik bir araçtır. Bu çal??ma, ölçe?in Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu sa?lamak üzere gerçekleştirilen bir uyarlama çal??masıdır. Söz konusu uyarlama, Türkiye'deki e?itim ortamlar?nda ve kariyer rehberli?i süreçlerinde STEM alanlar?na olan yönelimi belirlemek ve bu alanlara ilgi duyan ö?rencileri tespit etmek için kritik bir öneme sahiptir.

Ölçe?in Türkçeye uyarlanmas? süreci, dilsel e?de?erlik, kültürel geçerlik ve psikometrik özelliklerin incelenmesini içermektedir. Bu uyarlama çal??ması, Dönmez ve ?din tarafından 2019 y?l?nda 28. Uluslararası E?itim Bilimleri Kongresi'nde bir bildiri olarak sunulmuştur. Çal??manın temel amacı, orijinal ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü koruyarak Türkiye'deki örneklem üzerinde güvenilir ve geçerli sonuçlar üretebilmesini sa?lamaktır.

Anahtar Kelimeler

Stem Kariyer ?lgi Ölçe?i, STEM E?itimi, Kariyer ?lgesi, Ölçek Uyarlaması, Psikometri, Bilim, Teknoloji, Mühendislik, Matematik.

Yazarlar

?smail Dönmez, ?ule ?din

Amaç

Stem Kariyer ?lgi Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin **STEM** alanlar?na yönelik spesifik kariyer ilgisi düzeylerini ve bu ilgilerin alt boyutlar?n? güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek, ö?rencilerin gelecekteki meslek seçimleri hakkında bilgi sa?lamak ve e?itimcilerin, rehberlik uzmanlar?n?n ve politika yap?c?lar?n STEM alanlar?na te?vik edici programlar geli?tirmelerine yardımcı olmak için tasarlanmıştır.

Uyarlama çal??masının özel amacı ise, uluslararası alanda kabul görmüş olan bu ölçe?i, Türk kültürünün sosyokültürel ve dilsel özelliklerine adapte ederek, Türkiye'deki gençlerin kariyer e?ilimlerini bilimsel yöntemlerle incelemeye olanak tan?maktır. Bu sayede, Türkiye'de STEM alanlar?na yönelik ilgi ve motivasyon ara?t?rmalar?na sa?lam bir temel olu?turulması hedeflenmiştir.

Yap?

Stem Kariyer ?lgi Ölçe?i, genellikle kariyer ilgisini çok boyutlu bir yapı olarak ele alır ve STEM'in

dört ana disipline kar??lık gelen alt boyutlar? ölçmeyi amaçlar. Orijinal ölçe?in yap?s?, bireyin bu alanlardaki faaliyetlere kat?lma iste?ini, bu alanlarda kariyer yapma arzusunu ve bu mesleklere yönelik tutumlar?n? de?erlendirir.

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?s?sal geçerli?inin incelenmesi, orijinal ölçekteki faktör yap?s?n?n Türkçe formda da korunup korunmad???n?n belirlenmesini gerektirir. Bu yap?, genellikle **Bilim ?lgisi**, **Teknoloji ?lgisi**, **Mühendislik ?lgisi** ve **Matematik ?lgisi** gibi spesifik boyutlardan olu?ur. Ölçek, bu dört alandaki mesleklere yönelik algılanan çekicili?i ve ki?isel uygunlu?u de?erlendiren maddeler içerir.

Geçerlik

Kaynak içerikte Stem Kariyer ?lgi Ölçe?i'nin geçerlik bilgileri aç?kça belirtilmemiştir. Ancak bir ölçek uyarlama çal??mas?nda, geçerli?in sa?lanması temel bir adımdır. Genellikle a?a??daki geçerlik türleri incelenir:

Kapsam Geçerli?i: Maddelerin, ölçülmek istenen **STEM** kariyer ilgisi yap?s?n? yeterince temsil edip etmedi?i uzman görüş?leri ile incelenir.

Yap? Geçerli?i: Ölçe?in teorik olarak varsayılan yap?y? (faktörleri) ölçüp ölçmedi?i Faktör Analizi (AFA ve DFA) yöntemleri kullanılarak test edilir.

Ölçüt Ba??ml? Geçerlik: Ölçekten alınan puanlar?n, aynı yap?y? ölçtü?ü bilinen di?er geçerli ölçeklerden alınan puanlarla (yak?nsak geçerlik) veya ilgili ancak farklı yap?lar? ölçen ölçeklerden alınan puanlarla (?raksak geçerlik) ili?kisi incelenir.

Güvenirlik

Kaynak içerikte Stem Kariyer ?lgi Ölçe?i'nin güvenirlik de?erlerine ili?kin bilgi sunulmamıştır. Bir psikometrik arac?n güvenilirli?i, aynı ko?ullar altında uyguland???nda tutarlı sonuçlar verme derecesini ifade eder. Uyarlama çal??malar?nda güvenilirlik genellikle iç tutarlılık katsayılar? ile rapor edilir.

Beklenen güvenilirlik analizleri ?unlar? içerir:

?ç Tutarlılık Katsay?s? (Cronbach Alfa): Ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar tutarlı oldu?unu gösteren temel bir güvenirlik ölçüsüdür. Hem genel ölçek hem de alt boyutlar için bu katsayılar?n hesaplanması beklenir.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçe?in farklı zamanlarda uyguland???nda tutarlı sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek amacıyla belirli bir zaman aral???yla aynı örnekleme tekrar uygulanması ve korelasyonun incelenmesi.

Faktör Analizi

Faktör Analizi, özellikle ölçek uyarlama çal??malar?nda yap? geçerli?ini test etmek için kullan?lan merkezi bir istatistiksel yöntemdir. Dönmez ve ?din'in uyarlama çal??mas?nda, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türkçe örnekleme de do?rulanmas? hedeflenmi?tir.

Genellikle izlenen metodoloji, ilk olarak **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** ile faktör say?s?n?n ve madde yüklerinin incelenmesi, ardından **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** ile elde edilen modelin veriyle uyumunun (model fit) de?erlendirilmesidir. **STEM** Kariyer ?lgi Ölçe?i'nin dört faktörlü (Bilim, Teknoloji, Mühendislik, Matematik) yap?y? koruyup korumad???, DFA sonuçlar? (RMSEA, CFI, TLI gibi uyum indeksleri) ile kan?tanmal?dır.

Ölçme Arac?

Test Türü: Uyarlama Çal??mas? (Orijinal ölçe?in Türkçeye adaptasyonu)

Format: Kaynak içerikte belirtilmemekle birlikte, bu tür ilgi ölçekleri genellikle 5'li veya 6'l? **Likert Tipi Derecelendirme** format?nda (Örn: "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a) sunulur.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanan Form)

Popülasyon Grubu: Ö?renciler (Genellikle ortaokul veya lise düzeyindeki bireylerin kariyer ilgilerini ölçmek için kullan?lr.)

Ya? Grubu: Kaynakta belirtilmemiştir, ancak kariyer ilgisinin belirginle?ti?i 12-18 ya? aral?? (ortaokul ve lise ö?rencileri) varsay?labilir.

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas? için örneklemin büyüklü?ü, demografik özellikleri (cinsiyet, okul türü, s?n?f düzeyi) ve co?rafi da??l?m? ilgili bilimsel bildiri de detayland?r?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Çeviri, geri çeviri ve uzman görü?leri ile dilsel e?de?erlik sa?lanm??, ardından yap? geçerli?i ve güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi, Kariyer Rehberli?i, Ölçek Geli?tirme, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Kaynak içerikte belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Kaynak içerikte belirtilmemiştir.

Yazma Adresi: ismaildonmezfen@gmail.com

izinler, Ücret ve Test Y?l?

izinler ve Kullanım Ücreti: Ölçe?in kullanımı için izin ve ücret bilgileri sorumlu yazar ?mail Dönmez ile ileti?ime geçilerek öğrenilmelidir. Bilimsel ve akademik amaçlı kullanımlar genellikle yazardan izin alınması koşuluyla ücretsizdir.

Test Y?l? (Uyarlama): Ölçe?in Türkçeye uyarlama çalışması 2019 yılında tamamlanmış ve sunulmuştur.

Orijinal çalışmada özetinin yer aldığı kongre linki: ices-uebk.org

Kaynaklar

Dönmez, ?. ve ?din, ?. (2019). **Stem Kariyer ?lgi Ölçe?inin Türkçeye uyarlanması**. 28. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sunulan bildiri. 25-28 Nisan, Ankara, Türkiye.

Stem Kariyer ?lgi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddeler, uyarlama çalışması tam metninde veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçilerek elde edilebilir.

Bu bölüm, ölçe?in akademik bildiride sunulan maddelerini içermelidir, ancak kaynak içerik sadece referans bilgisini sağladığı için maddeler buraya eklenmemiştir. Maddelerin formatı, genellikle bir **STEM** alanındaki aktiviteye veya mesleğe yönelik ilgi düzeyini ölçen ifadelerden oluşur.

Örnek olası madde yapısı:

Bilimsel deneyler yapmaktan hoşlanırım.

Karmaşık matematik problemlerini çözmek ilgimi çekiyor.

Yeni teknolojilerin nasıl çalıştığını öğrenmek isterim.

İnsanlar için faydalı olabilecek tasarımlar yapmayı düşünürüm.